

Adviseren door ergotherapeuten

Ergotherapeutische adviesmethodiek

Tweede druk

Boom

Alex de Veld
Minjou Lemette
Anke Heijman

Adviseren door ergotherapeuten

Adviseren door ergotherapeuten

Ergotherapeutische
adviesmethodiek

Alex de Veld, Minjou Lemette en Anke Heijnsman

Tweede druk

Boom

**inclusief
website!**

Met behulp van onderstaande unieke activeringscode krijg je toegang tot de website **www.adviserendoorergotherapeuten.nl** voor extra materiaal. Deze code is persoonsgebonden en gekoppeld aan de 2e druk. Na activering van de code is de website drie jaar toegankelijk. De code kan tot zes maanden na het verschijnen van een volgende druk geactiveerd worden. De code is eenmalig te gebruiken.

Opmaak binnenwerk: Elan Media, Gemonde
Basisontwerp omslag: Dog & Pony, Amsterdam
Omslagontwerp: Coco Bookmedia, Amersfoort
Beeld omslag: Ian Keefe (Unsplash)

© De Veld, Lemette, Heijnsman & Boom uitgevers Amsterdam, 2021

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN 978 90 244 2933 2
ISBN 978 90 244 2934 9 (e-book)
NUR 183

www.adviserendoorergotherapeuten.nl
www.boomhogeronderwijs.nl

Inhoud

Inleiding	7
1 Adviseren en adviesrelaties	11
1.1 Adviseren	11
1.2 Adviseren door ergotherapeuten: focus op handelen	12
1.3 Context-based adviseren	18
1.4 Adviseren binnen de beroepscompetenties	23
1.5 Adviesproces en adviesrelatie	32
1.6 Adviessituaties	34
1.7 Begripsomschrijvingen	38
1.8 Conclusie	40
2 Adviesmodel	41
2.1 Adviseren als methodisch proces	41
2.2 Adviesproces en adviesmodel	42
2.3 Vormgeven van een adviesproces	45
2.4 Adviesmodel in de praktijk	47
2.5 Conclusie	48
3 Werken met het adviesmodel	49
3.1 Perspectieven	50
3.2 Fasen en stappen van het adviesmodel: inhoud, perspectieven en redeneervragen	60
3.3 Conclusie	85
4 Werken aan een effectief advies	87
4.1 Effectiviteitsformule en reflectie	87
4.2 De kwaliteit van een advies	90
4.3 Accepteren van een advies	91
4.4 Managen van het adviesproces	107
4.5 Conclusie	125
Bijlage 1: EDOMAH-programma	127
Bijlage 2: Het opbouwen van vertrouwen	128
Bijlage 3: De zes A's van Nathans	130
Bijlage 4: Adviesgespreksstijlen	133

Bijlage 5: Persoonlijk veranderingsproces	136
Bijlage 6: Het transtheoretisch model van Prochaska en DiClemente	137
Bijlage 7: Stages of change en gespreksinterventies van Motivational Interviewing (MI)	140
Bijlage 8: Checklist voorbereiding implementatie & Checklist evaluatie implementatiebijeenkomst	142
Bijlage 9: Onderdelen van een offerte	143
Bijlage 10: Checklist voorbereiden/plannen van contractbespreking	145
Bijlage 11: Stappen in de contracteringsfase	146
Bijlage 12: Checklist voorbereiding op de implementatie	147
Bijlage 13: Checklist evaluatie implementatiebijeenkomst	148
Literatuur	149
Illustratieverantwoording	152
Register	153
Over de auteurs	155
Dankwoord	157

Inleiding

Hoe ergotherapeuten adviseren, maar ook aan wie en waarover, wordt sterk bepaald door de snel veranderende maatschappij en daarmee samenhangende veranderingen in professionele zorg- en dienstverlening. Oorzaak van de vele veranderingen zijn verschillende, op elkaar ingrijpende wijzigingen in visie, beleid, wet- en regelgeving.

Op meerdere gebieden is er sprake van een 'kanteling'. Hierbij spelen veranderingen in zowel de organisatie en financiering van zorg en welzijn, als in de visie op gezondheid en zorg een rol. Kernpunt van de veranderingen vormt het pleidooi voor een nieuw denkkader, waarbij gezondheid en gedrag (GG) de nieuwe uitgangspunten zijn in plaats van ziekte en zorg (ZZ) (RVZ, 2010).

De verschillende veranderingen hebben tot gevolg dat de zorg zich verplaatst van de tweede naar de eerste en nulde lijn, dat zorg en ondersteuning steeds meer in de eigen omgeving plaatsvinden, en dat er een groter beroep gedaan wordt op mensen zelf en het eigen netwerk. Voor zorgprofessionals betekent het dat zij in hun werk in toenemende mate de voorwaarden zullen moeten scheppen om mensen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren (Kaljouw, 2014a; Kaljouw, 2014b; Kaljouw & Van Vliet, 2015).

Ergotherapie sluit naadloos aan bij deze ontwikkelingen in de maatschappij en zorg en welzijn. Ergotherapie richt zich op het ondersteunen en mogelijk maken van dagelijks handelen (enabling occupation) (Chapparo & Ranka, 2005; Van Hartingsveldt, Hengelaar & Logister-Proost, 2015). Hierbij zijn twee perspectieven van belang: het individueel perspectief (enabling individual change) en het sociaal perspectief (enabling social change) (Townsend et al., 2007a; Townsend et al., 2007b).

De verschillende veranderingen en ontwikkelingen hebben grote invloed op de contexten, aard van de vragen, wijze van samenwerken en samenwerkingsrelaties van ergotherapeuten met betrokkenen. Het betekent onder meer dat ergotherapeuten steeds meer in de eigen omgeving van hulpvragers, in wijken en buurten werken. Tevens dat financiering steeds vaker in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) door gemeenten plaatsvindt, en minder via de zorgverzekering en de zorgkantoren. Daarnaast neemt de zorgverlening intramuraal af en wordt tegelijkertijd specialistischer door complexere zorgvragen. Veranderingen in de zorg vragen ook van zorgprofessionals een open attitude ten aanzien van technologische toepassingen (Hagedoren-Meuwissen, Heijkers & Roentgen, 2017).

In het licht van de geschetste actuele en toekomstige veranderingen, verandert het adviseren door ergotherapeuten van aard en breidt zich uit op het gebied van particuliere en zakelijke dienstverlening. Ondernemerschap zal hierdoor een grotere rol gaan spelen. De focus van een ergotherapeutisch advies verandert echter niet. Een ergotherapeutisch advies is gericht op het mogelijk maken van dagelijks handelen, participatie en sociale inclusie. Daarbij kunnen adviezen die ergotherapeuten geven betrekking hebben op zowel een persoon, zijn systeem, een groep personen, als een populatie.

De visie op adviseren die in dit boek als uitgangspunt is genomen, sluit aan bij de kernwaarden van het beroep ergotherapie (Van Hartingsveldt, Logister-Proost & Kinébanian, 2010; Le Granse, Van Hartingsveldt & Kinébanian, 2012). Ergotherapeutische adviezen zijn gericht op het dagelijks handelen van mensen (occupation-based) en op de omgeving waar de vraag met betrekking tot dagelijks handelen, participatie of sociale inclusie zich voordoet (context-based). In het adviesproces werkt de ergotherapeut nauw samen met de persoon, zijn systeem en andere betrokkenen (client-, person- of family-centered), en sluit aan bij de vraag en mogelijkheden van de persoon, zijn systeem en betrokkenen. Het proces van gezamenlijke besluitvorming is gebaseerd op inzichten en ervaringen van alle betrokkenen en op beschikbare kennis en inzichten uit onderzoek (evidence-based en evidence-informed practice).

De kernwaarden van het beroep, de visie op adviseren en geschetste veranderingen vormen samen het raamwerk van dit nieuwe boek over adviseren door ergotherapeuten. Zowel toekomstige ergotherapeuten (studenten) als afgestudeerde ergotherapeuten vinden er praktische handreikingen voor de huidige en toekomstige beroepsuitoefening op het gebied van adviseren.

Deze herziene uitgave is een actualisatie van de eerste druk van dit boek uit 2016. Bij deze tweede druk is ook een website ontwikkeld, **www.adviseren-doorergotherapeuten.nl**, waarop een praktijksituatie te vinden is met een gedetailleerde uitwerking van de stappen van het adviesproces. De in het boek behandelde redeneervragen worden hierbij toegepast. Tevens zijn voorbeelden van adviesrapportage op de website te vinden.

Het boek is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1 biedt een eerste kennismaking met wat adviseren is, wat adviseren door ergotherapeuten kenmerkt en hoe adviesrelaties te typeren zijn binnen verschillende adviessituaties. De verschillende adviessituaties zijn met actuele en toekomstige voorbeelden uit de beroepspraktijk toegelicht.

Hoofdstuk 2 introduceert het ergotherapeutische adviesmodel en licht de fasen en stappen van het adviesproces toe.

Hoofdstuk 3 beschrijft de methodische werkwijze van adviseren aan de hand van de fasen en stappen van het adviesmodel. Reflectie op de adviesvraag en het adviesproces vanuit het perspectief van de verschillende betrokkenen staat hierbij centraal, met als doel om het adviesproces in nauwe samenspraak vorm te geven. Per fase en stap zijn daartoe redeneervragen beschreven. Deze bieden handreikingen voor bewust professioneel redeneren, verdere verdieping, intervisie en supervisie.

Hoofdstuk 4 benadrukt dat adviseren over een proces van veranderen gaat en dat draagvlak essentieel is om een advies te kunnen accepteren en toepassen. In relatie hiermee wordt dieper ingegaan op de effectiviteit van een advies en wat daarbij van invloed is.

Omwille van de leesbaarheid is in het boek steeds de mannelijke persoonsvorm gebruikt.

Alex de Veld, Minjou Lemette en Anke Heijnsman

Juni 2021

Adviseren en adviesrelaties

1

Dit hoofdstuk biedt een eerste oriëntatie op wat adviseren is en wat adviseren door ergotherapeuten kenmerkt. Paragraaf 1.1 gaat in op wat adviseren is. Paragraaf 1.2 beschrijft de kern van adviseren door ergotherapeuten: ergotherapeutische adviezen zijn gericht op het mogelijk maken van handelen. Enkele voorbeelden schetsen de praktijk. Paragraaf 1.3 sluit hierop aan en gaat in op de onlosmakelijke relatie tussen dagelijks handelen en de context waarin dit handelen plaatsvindt. Paragraaf 1.4 beschrijft adviseren binnen de beroepscompetenties. Paragraaf 1.5 licht de kenmerken van het adviesproces en van adviesrelaties toe. Paragraaf 1.6 beschrijft de verschillende adviessituaties die voorkomen in de ergotherapeutische beroepspraktijk. Het hoofdstuk besluit met de beschrijving van een aantal kernbegrippen.

1.1 Adviseren

Wat is adviseren? Via een zoekmachine kom je op begrippen als raadgeven of aanraden. Als je iemand advies geeft, doe je dat met de bedoeling om een ander iets aan te raden. Vanuit je kennis en ervaring wil je een ander helpen om zijn vraag te beantwoorden of zijn probleem op te lossen. Door advies of goede raad te geven probeer je bij te dragen aan een gewenste of noodzakelijke verandering of verbetering.

Iedereen heeft in zijn dagelijks leven met adviseren te maken. Zowel in persoonlijke, zakelijke als dienstverlenende situaties. We krijgen allemaal, in uiteenlopende situaties, gevraagd en ongevraagd advies of goede raad van anderen. Ook geven we zelf regelmatig, gevraagd en ongevraagd, advies en goede raad aan anderen.

Redeneervragen

- Wanneer heb jij voor de laatste keer advies gekregen (gevraagd of ongevraagd)?
- Wat heb je met het advies gedaan? Heb je het advies opgevolgd, of juist niet?
- Wat zijn de redenen geweest voor het wel of niet opvolgen van het advies?

Adviezen worden *gegeven* vanuit de gedachte dat een ander er iets aan heeft. Of dat ook zo is, weet je pas als de ander het advies of de ‘goede’ raad overneemt en uitvoert. Een advies wordt ter harte genomen als het aansluit op iemands

beleving, behoeften en mogelijkheden. De ontvanger van het advies bepaalt dan altijd of hij de ‘goed bedoelde’ raad benut en of hij iets doet met het advies (David & Van Pelt, 2010).

Vóórdat iemand om advies *vraagt* heeft hij meestal al veel dingen uitgeprobeerd en uitgezocht. Op het moment dat hij de stap zet om advies te vragen aan een deskundige – wie dat ook is – heeft hij de mogelijkheden in zijn eigen situatie doorgaans al grondig verkend. Iemand vraagt pas advies als hij er zelf en met de mensen om hem heen niet uitkomt.

Ervaringsdeskundigheid speelt om die reden een grote rol in het adviesproces. Daarbij gaat het zowel om de ervaring die de ander meeneemt en inbrengt, als om de ervaring die hij opdoet in het proces van adviseren. De uitwisseling tussen de ervaringsdeskundigheid van degene die om advies vraagt en de professionele expertise van de ergotherapeut, vormt de basis van de adviesrelatie en de totstandkoming van een ‘goed’, passend en uitvoerbaar advies. Begrijpen, afstemmen en samenwerken zijn daarbij sleutelbegrippen.

‘Goed’ en ‘succesvol’ adviseren vraagt om specifieke competenties van degene die adviseert. Het gaat altijd om maatwerk. Behalve om inhoudelijke kennis gaat het om sensitiviteit, opmerkzaamheid en inzicht in processen die een rol spelen bij communicatie, acceptatie, bewustwording, leren en veranderen.

In dit boek over adviseren door ergotherapeuten ligt de nadruk op de *attitude* van de ergotherapeut die adviseert. Met het geven van een advies of goede raad verleen je een dienst aan een ander waarmee je hem in staat stelt om zijn vraag over de (dreigende) verstoring die speelt op het gebied van dagelijks handelen, participatie of sociale inclusie te beantwoorden, op te lossen of te voorkomen. In de adviesrelatie en het adviesproces gaat het daarom steeds om het *perspectief van die ander*. Wat heeft de ander nodig? Heeft hij wat aan de ‘goede raad’? Kan hij de ‘goede raad’ toepassen in zijn dagelijks leven? Kan hij de ‘goede raad’ uitvoeren en blijven uitvoeren? Ergotherapeutische adviezen gaan immers altijd over het mogelijk maken van handelen in dagelijkse en maatschappelijke activiteiten.

1.2 Adviseren door ergotherapeuten: focus op handelen

Adviezen van ergotherapeuten zijn gericht op het mogelijk maken van dagelijks handelen. Een ergotherapeutisch advies heeft altijd te maken met wat mensen (willen) doen, of waaraan ze mee (willen) doen. Zoals voor zichzelf en anderen zorgen, wonen, recreëren, ontspannen, sociale contacten, deelnemen aan de maatschappij binnen onderwijs, werk of vrijwilligerswerk (Van Hartingsveldt, Logister-Proost & Kinébanian, 2010).

Ergotherapeuten geven advies en worden om advies gevraagd op basis van deze specifieke beroepsdeskundigheid: hun kennis over handelen. Dat wil zeggen, kennis over het uitvoeren van dagelijkse en maatschappelijke activiteiten in een specifieke context.

Ergotherapeuten werken in verschillende sectoren, met verschillende doelgroepen en hebben in hun beroepsuitoefening op verschillende manieren met adviesvragen en adviseren te maken. De adviezen die ergotherapeuten geven of die aan hen gevraagd worden, kunnen betrekking hebben op zorg, welzijn, en maatschappelijke en zakelijke dienstverlening. Het kan daarbij gaan om (dreigende) handelingsbeperkingen op het gebied van de dagelijkse en maatschappelijke activiteiten van een persoon, zijn systeem, een groep, populatie of organisatie.

Hierna volgt een beschrijving van wat we onder elk van deze begrippen verstaan. We verduidelijken dit vervolgens aan de hand van een paar voorbeelden uit de praktijk.

1.2.1 *Adviseren gericht op een persoon en zijn systeem*

Bij adviseren gericht op een persoon en zijn systeem kan deze persoon een cliënt, patiënt, bewoner of bezoeker zijn van een intramurale of extramurale zorgcontext, of een burger of particuliere klant die advies vraagt aan of krijgt van een ergotherapeut. Een persoon is altijd onlosmakelijk verbonden met zijn systeem. Met systeem wordt het familie- of cliëntsysteem bedoeld, zoals een partner, ouder, broer, zus, goede vriend, buur, leerkracht of werkgever.

Het handelen van een persoon is nooit los te zien van het handelen van de personen uit zijn systeem.

Adviezen van ergotherapeuten zijn om die reden altijd op het handelen van de persoon én zijn systeem gericht. Dit wordt ook wel systeemgericht adviseren genoemd. Het gaat daarbij zowel om het handelen van de persoon, het handelen van zijn naastbetrokkenen als om het samen-handelen van de persoon en betekenisvolle personen uit zijn systeem (*co-occupation*) (Van Nes, 2013; Pierce, 2009).

In situaties waar zorg of begeleiding wordt gegeven door mensen uit het systeem kan het zowel om informele als formele zorgverleners gaan. Zij worden respectievelijk ook wel mantelzorgers en professionele zorg- of dienstverleners genoemd. Bij persoon- en systeemgericht adviseren gaat het om adviezen die uitgaan van en gericht zijn op het samen-handelen van de persoon en de betrokkenen in het systeem.

Praktijkvoorbeeld

Adviseren gericht op een persoon en zijn systeem

Een oudere en een mantelzorger

De heer Van Wou, 76 jaar, is toenemend vergeetachtig en inactief. Een jaar geleden is de diagnose alzheimer bij hem gesteld. Samen met zijn vrouw woont hij in een seniorenappartement. Mevrouw Van Wou vindt de zorg voor haar man toenemend zwaar worden en kan het geduld nauwelijks meer opbrengen om hem te helpen. Bij alle dagelijkse activiteiten heeft hij ondersteuning nodig. De geriater raadt aan om contact op te nemen met een ergotherapeut die werkt met de methodiek van het EDOMAH-programma (Ergotherapie bij Dementerende Ouderen en hun Mantelzorgers Aan Huis) (Graff et al., 2010). De adviezen van de ergotherapeut zijn een eyeopener voor mevrouw Van Wou. Nu ziet ze hoe ze veelvoorkomende dagelijkse taken, zoals koffie zetten, maaltijden voorbereiden, planten verzorgen, kan opdelen in kleine stukjes en haar man daar succesvol bij kan betrekken. Dat geeft hun beiden voldoening en mevrouw Van Wou voelt zich veel minder belast nu ze meer dingen samen kunnen doen (zie bijlage 1).

Een kind en zijn ouders

Marjon van der Kraats is 9 jaar. Ze heeft een verstandelijke beperking die gepaard gaat met gedragsproblemen. Vanaf haar 8e jaar woont Marjon in een woonvorm met 24 uur intensieve verzorging. Lichamelijk is ze gezond en oogt ze 'normaal'. Marjon kan lopen en korte, heldere opdrachten uitvoeren. Ze kan echter niet praten en zichzelf niet verzorgen. Dit laatste lukt alleen als het goed met haar gaat. Als haar onvermogen, frustratie en gedragsproblemen echter op de voorgrond staan, is er een reëel risico dat ze zichzelf verwondt. Marjon is sinds kort de weekenden thuis bij haar ouders. Het probleem dat zich daar voordoet is dat zij in haar bed thuis, vanwege onrust, moet worden gefixeerd, omdat het risico te groot is dat ze zich aan de spijlen van het bed verwondt. In de woonvorm is fixatie in bed niet nodig. De ouders van Marjon vragen zich af hoe ze dit ook thuis kunnen bereiken. Ze vragen advies aan de ergotherapeut die verbonden is aan de stichting waar de woonvorm onder valt. De ergotherapeut gaat als eerste kennismaken met Marjon en haar begeleiders op de woonvorm. Daarna brengt ze een huisbezoek om het verhaal van

de ouders te horen en de thuissituatie te zien om op basis daarvan te bepalen of het probleem gedragsmatig en/of praktisch moet worden aangepakt.

Een bewoner en haar zorgverleners

Irene Novac is verzorgende op een afdeling psychogeriatricie van een verpleeghuis. Ze weet zich niet goed raad met de situatie van mevrouw Strijbos, die sinds kort op de afdeling is komen wonen. Tijdens het koffieschenken en serveren van de maaltijden wil mevrouw Strijbos graag meehelpen. Ze valt echter vaak als ze opstaat uit haar stoel. Irene vindt het lastig hoe daarmee om te gaan. Het zijn net de drukste momenten voor alle medewerkers. Ze weet niet hoe ze mevrouw Strijbos het beste kan begeleiden en tegelijkertijd haar eigen werkzaamheden kan uitvoeren. Na overleg met de familie en het team wordt besloten advies te vragen aan de ergotherapeut van het verpleeghuis. Die gaat als eerste meekijken op de afdeling hoe het koffiedrinken en de maaltijden verlopen.

1.2.2 Adviseren gericht op groepen en populaties

Bij een groep gaat het om meerdere personen die een vergelijkbare (dreigende) beperking hebben op het gebied van handelen, participatie of sociale inclusie, zoals kinderen die gebruikmaken van buitengewoon onderwijs, bezoekers van een dagbehandeling of ouderen die in een kleinschalig-wonen-project wonen. Bij een groep kan het ook om professionele zorg- en dienstverleners gaan bij wie een (dreigende) beperking speelt op het gebied van handelen. Bijvoorbeeld verzorgenden in een verpleeghuis, medewerkers van de facilitaire dienst in een ziekenhuis of revalidatiecentrum en magazijnmedewerkers van een internet-bedrijf.

Bij een populatie gaat het om grotere groepen mensen in de maatschappij die in een bepaald gebied wonen, leven of werken en kenmerken als cultuur, leefsituatie of leeftijdsgroep delen, en een vergelijkbare (dreigende) beperking hebben

op het gebied van handelen, participatie of sociale inclusie. Bij een populatie kan het bijvoorbeeld gaan om in Nederland wonende ouderen met een migrantenachtergrond, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt door lichamelijke of verstandelijke beperkingen, dakloze jongeren of thuiswonende ouderen.

Praktijkvoorbeeld

Adviseren gericht op een groep of populatie

Professionals

Iris Hoogeveen werkt als manager bij de divisie thuiszorg van een regionale VVT-organisatie (Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg). De kwartaalcijfers laten een toenemend ziekteverzuim zien onder de thuiszorgmedewerkers, waarbij rug- en schouderklachten vooral hoog scoren. Iris neemt contact op met een ergotherapeutisch adviesbureau en vraagt om advies hoe deze fysieke klachten te verminderen zijn en hoe nieuwe problemen in de toekomst te voorkomen zijn.

Werknemers

De manager van een paramedische afdeling in een groot revalidatiecentrum heeft de hulp ingeroepen van de afdeling ergotherapie om advies te geven aan het baliepersoneel over hun werkplek en werkhouding. Het afgelopen jaar laat een toenemend ziekteverzuim zien onder deze groep medewerkers. De baliemedewerkers zelf uiten regelmatig klachten over hun werkplek. Een van de ergotherapeuten van het revalidatiecentrum, gespecialiseerd in ergonomie, start met een inventarisatie van de aard van de klachten, de historie en het verloop van de klachten. Ze voert een aantal observaties uit van de taken en taakuitvoering van de baliemedewerkers, gedurende verschillende momenten van de dag en week.

Ergotherapeuten ondersteunen mensen met vragen op het gebied van dagelijks handelen, participatie of sociale inclusie. Een ergotherapeutisch advies heeft altijd te maken met wat mensen (willen) doen, of waaraan ze mee (willen) doen. In het adviesproces werkt de ergotherapeut nauw samen met de adviesvrager, zijn systeem en andere betrokkenen. Het proces van gezamenlijke besluitvorming is gebaseerd op de inzichten en ervaringen van alle betrokkenen en op de beschikbare kennis en inzichten uit onderzoek.

In **Adviseren door ergotherapeuten** wordt de ergotherapeutische adviesmethodiek beschreven. Het methodische proces van adviseren is uitgewerkt in een ergotherapeutisch adviesmodel. Bij het methodisch vormgeven van het adviesproces staan de relaties met de adviesvrager en betrokkenen centraal. Reflectie op de adviesvraag en het -proces vanuit het perspectief van de verschillende betrokkenen speelt hierbij een belangrijke rol. De toepassing van het ergotherapeutisch adviesmodel is gericht op de nieuwe contexten, adviesvragen en adviesvragers waar ergotherapeuten in hun beroepsuitoefening mee te maken hebben. Dit boek sluit aan bij de ontwikkelingen in de maatschappij en binnen zorg en welzijn, die vragen om een ondersteunende en dienstverlenende houding van professionals.

Deze tweede druk is geheel herzien en geactualiseerd, waarbij ook de aangedragen verbeterpunten van docenten zijn verwerkt. Bij de nieuwe druk hoort een website, **www.adviserendoorergotherapeuten.nl**, met een praktijksituatie waarbij de fasen en stappen van het adviesmodel gedetailleerd zijn uitgewerkt. Ook de toepassing van redeneervragen voor onderbouwing van keuzes is hierbij toegelicht. Tevens zijn er op de website voorbeelden van adviesrapportages te vinden, waarvan een aantal gericht zijn op zorgtechnologie.

Adviseren door ergotherapeuten is primair bedoeld voor studenten ergotherapie en biedt kennis, voorbeelden, inspiratie en handreikingen om te leren wat adviseren is en hoe je kunt samenwerken met alle betrokkenen in het adviesproces om tot een zo effectief mogelijk advies te komen. Daarnaast is het voor ergotherapeuten en andere professionals in zorg en welzijn een actueel en waardevol naslagwerk op het gebied van adviseren.

